

жає (крім школи) навчатися музики, танців, художнього мистецтва тощо, має відвідувати кілька навчальних закладів. У навчально-виховному комплексі можливо забезпечити поєднання різних видів навчальної діяльності в режимі закладу повного дня, уникаючи перевантаження через раціональне планування й організацію занять.

Певний час також будуть діяти і звичні загальноосвітні школи трьох ступенів, де через поглиблене вивчення окремих навчальних предметів буде реалізовано профільність старшої школи. Наскільки ефективними закладами будуть такі школи і який попит у виробничих сферах буде на них — покаже практика. Від цього буде залежати й процес розширення або скорочення їх мережі.

Цілком очевидним є й те, що відповідно до прогнозованої структури старшої профільної школи має формуватися і новий зміст освіти, зокрема, й з такого важливого напрямку, як основи інформатики.

Зазначимо, що у перспективі загальноосвітній курс з основ інформатики, побудований на засадах користувачького ухилу, доцільно вивчати у 7–9-их класах, а у старшій школі вивчення більш глибоких засад інформатики здійснювати в рамках одного або

кількох профільних курсів залежно від типу навчального закладу.

Зміни, що очікують структуру загальної середньої та професійно-технічної освіти, вимагатимуть також розробки і запровадження професійно-орієнтованих курсів за вибором у таких сферах, як бухгалтерія, дизайн, готельне обслуговування тощо. Це дозволить випускнику школи або професійного ліцею бути досить успішним на ринку праці. Однак поки що цими питаннями українська педагогічна наука і розробники програмних засобів навчального призначення не займаються. Тому варто вжити конкретних практичних заходів з боку Міністерства освіти і науки України для того, щоб стимулювати процеси інформатизації профільного навчання у старшій школі.

А розпочати можна принаймні із створення в складі Міністерства структурного підрозділу, що безпосередньо відповідав би за інформатизацію освіти, зокрема, за виконання діючих на сьогодні окремих державних програм.

25 років — достатній час, для того щоб зрозуміти: інформатизація освіти не може весь час триматися лише на зусиллях ентузіастів. Цей процес потребує державного регулювання і державного впливу.

★ ★ ★

НОВОВВЕДЕННЯ У ШКОЛУ МАЮТЬ БУТИ ОБҐРУНТОВАНИМИ І ВМОТИВОВАНИМИ

Відповіді завідуючого сектором інформаційних технологій та комп'ютеризації МОН України Гладкова Олексія Васильовича на запитання головного редактора журналу «Комп'ютер у школі та сім'ї» Руденка В.Д.

Шановний Олексію Васильовичу! Сектор, який Ви очолюєте, порівняно з «віком» шкільної інформатики можна назвати молодим. За 25 років існування предмета інформатика виникли деякі державні установи, наприклад, факультети, інститути, спрямовані на кадрову, методичну, технічну підтримку цього предмета. А яка мета створення сектору? Які основні його завдання?

Сектор був створений спочатку в складі департаменту науково-технологічного розвитку. На той час існували окремо Міністерство освіти науки України та Міністерство України у справах науки і технологій. У складі департаменту він займався безпосередньо інформатизацією науки. До основних функціональних обов'язків сектору можна віднести такі:

- комп'ютеризація підрозділів Міністерства, навчальних закладів, наукових установ;
- впровадження інформаційних та комунікаційних технологій в навчально-виховний процес, позашкільну освіту, розвиток дистанційного навчання;
- підключення наукових установ та навчальних закладів до мережі Інтернет, забезпечення доступу до інформаційних ресурсів;

- розробка, впровадження та легалізація програмного забезпечення;
- розширення мережі електронних бібліотек навчальних закладів та наукових установ.

Отже, безпосередньо змістом і методикою навчання інформатики сектор не займається. Але і зміст, і методика навчання значно залежать від програмних і комп'ютерних засобів, які постачаються у школи, від стану комп'ютеризації та інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів. За 25 років виконано декілька державних програм комп'ютеризації шкіл. У нинішній час виконується програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006–2010 роки». Чим вона принципово відрізняється від попередніх програм?

Найголовніша її відмінність полягає в тому, що це — єдина програма, розрахована на розвиток та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті і науці. Умовно її можна розділити на дві частини: освітня і наукова. Реалізація освітньої частини полягає у комп'ютеризації шкіл. Це

сфера діяльності Інституту інноваційних технологій та змісту освіти. Науковою частиною, а конкретніше, роботою над науковими проектами, займається департамент науково-технологічного розвитку МОН України. Дуже прикро, що програма закінчується наступного року, а через недостатнє фінансування нам не вдалося повною мірою її реалізувати. Зараз мова йде по те, щоб продовжити Програму ІКТ ще, принаймні, на два роки. Тому що відсутність Програми може поставити під сумнів подальшу інформатизацію науково-освітньої галузі.

Нині у світі, у тому числі й в Україні, особливо швидкими темпами розвиваються мобільні комп'ютерні засоби. У нашій країні вже другий рік ринок мобільних комп'ютерів перевищує ринок настільних персональних комп'ютерів. Як, на Вашу думку, ці тенденції можуть вплинути на стратегію розвитку інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів?

Якщо правильно підійти до цього питання, то результати можуть бути дуже добрими. Процеси, пов'язані з інформатизацією, є мінливими і швидкозмінними. І нам потрібно, принаймні, намагатися йти в ногу з часом, щоб не залишитись далеко позаду. Але всі нововведення мають бути обґрунтованими і вмотивованими. І, перш ніж поставити мобільні комп'ютери у школи, потрібно розробити методiku їх використання у навчальному процесі.

Не таємниця, що нині в різних установах та організаціях, у тому числі в навчальних закладах, можна знайти піратське програмне забезпечення. Яка політика МОН України щодо забезпечення шкіл легальним програмним забезпеченням?

МОН України дбає про те, щоб навчальні заклади України мали ліцензійне програмне забезпечення. Для цього між корпорацією Microsoft і Міністерством був підписаний Меморандум про співпрацю. І всі комп'ютери, які надходять у школи, вже обладнані ліцензійним програмним забезпеченням. Щодо контролю можу сказати лише одне: якщо будуть виявлені випадки порушення, то причетні особи притягуватимуться до відповідальності. Але механізм контролю і притягнення до відповідальності на даний момент знаходиться у стадії вдосконалення. Над ним працюють фахівці МОН та корпорації Microsoft. І я сподіваюсь, що в недалекому майбутньому питання піратського програмного забезпечення втратить свою актуальність.

Одним з основних і «болючих» питань інформатизації освіти є забезпечення шкіл вітчизняними педагогічними програмними засобами. Відомо, що за цим напрямом проведена певна робота. Водночас, багато педагогів незадоволені і станом, і якістю їх розробки. Як, на Вашу думку, необхідно здійснити заходи для корінної зміни цього становища?

Якщо ми говоримо про школу, то для досягнення позитивного результату потрібна злагоджена праця науковців, кваліфікованих програмістів і педагогів. Програмний засіб, який відповідатиме всім необхідним критеріям, потрібно буде апробувати в пілотних школах. І лише тоді, коли будуть враховані всі заува-

ження й усунути недоліки, його можна буде широко використовувати у навчальному процесі.

В експерименті, який проводиться за проектом «1 учень — 1 комп'ютер» нині відзначаються суттєві недоліки. Не могли б Ви детальніше розповісти про стан реалізації нього проекту та заходи, які передбачені для його поліпшення?

Основний недолік проекту «1 учень — 1 комп'ютер» полягав у відсутності методики використання нетбука у навчальному процесі. Над його усуненням працюють фахівці Інституту інноваційних технологій та змісту освіти. Адже саме цей Інститут є куратором даного проекту. Зараз ми маємо багато напрацювань, пов'язаних з методикою використання нетбуків у школі. І в подальшому плануємо долучити ще й Інститут педагогіки АПН України, щоб спільними зусиллями виробити єдину методiku та підготувати експертний висновок стосовно згаданого проекту.

Нещодавно фінішував конкурс серед шкільних учителів, який проводила корпорація Intel. Члени журі, до складу якого я входив, розглянули понад сто робіт. Лауреати одержали в подарунок ноутбуки для себе та нетбуки на клас. Приємно, що вчителі виявили неабияку активність, винахідливість і креативність у даному конкурсі. І з кожним роком все більш помітною стає така тенденція: педагоги сприймають нетбуки не як «залізо», а як засіб, який активно і плідно можна використовувати в навчальному процесі, піднімаючи вітчизняну освіту на більш якісний рівень.

Шановний Олексію Васильовичу! Перейдемо тепер до деяких практичних питань. Ресурси деяких комп'ютерів, які постачалися у школи за державними програмами, практично вичерпані. Наприклад, тьмяно світиться екран, западають клавіші, комп'ютер все частіше зависає. Як, на Вашу думку, це документи, що регламентують ремонт та списання комп'ютерів?

Питання, яке Ви порушили, є дуже болючим і ми працюємо над його вирішенням. Річ у тім, що деталі комп'ютера містять дорогі метали і цей момент робить процес їх списання дуже проблематичним. Для початку дорогий метал потрібно вилучити. Є фірми, які надають такі послуги, але вони — приватні. Таким чином, кількість питань стрімко збільшується, як збільшується і кількість неактуальної техніки. У свою чергу, Міністерство працює над розробленням документа, який регламентуватиме списання застарілої техніки. Сподіваємось, що дана проблема в недалекому майбутньому втратить свою гостроту.

Як практично можна отримати необхідні школі педагогічні програмні засоби?

Щоб отримати необхідні для школи педагогічні програмні засоби, потрібно, перш за все, звернутися з офіційним листом до Інституту інноваційних технологій та змісту освіти.

Шановний Олексію Васильовичу! Дякуємо за ґрунтовні відповіді, бажаємо міцного здоров'я і всіх успіхів.